

**FYLKESMANNEN I OPPLAND
MILJØVERNAVDELINGA**

Rapport nr. 14/87

**LANDBRUKSKONTROLLEN
1987**

AV

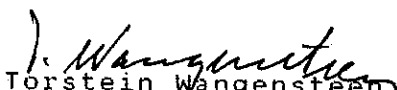
TORUNN BERG

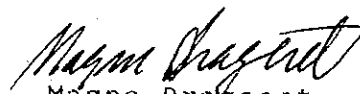
FORORD

Vi har nå drevet landbrukskontroll i Oppland i ti år. Utenom årsmeldingene er det skrevet bare en rapport fra dette arbeidet. Den første rapporten gir ei oppsummering av kontrollen i årene 1979-1984.

Det meste av årets kontroll har blitt utført av engasjert personale. I tillegg har fast ansatte ved Miljøvernavdelinga deltatt i noen grad. NLH-studentene Gro Ludvigsen, Trine Sveinhaug og Asbjørn Tufto har vært engasjert.

Rapporten er skrevet av Torunn Berg.

Torstein Wangensteen
(miljøvernleder)

Magne Drageset
(fylkesingeniør)

INNHALDSFORTEGNELSE:

SAMMENDRAG OG KONKLUSJON.....	1
KAPITTEL 1: INNLEIING.....	2
1.1 Bakgrunn for landbrukskontrollen.....	2
1.2 Hensikt med landbrukskontrollen.....	2
KAPITTEL 2: LANDBRUKSKONTROLLENS OPPLÈGG.....	3
2.1 Gjennomføring.....	3
2.2 Omfang.....	3
2.2.1 Hele fylket.....	3
2.2.2 Mjøsas nedbørsfelt.....	4
2.2.3 Nærområdet til Mjøsa.....	4
2.3 Befaring.....	4
KAPITTEL 3: RESULTATER.....	6
3.1 Utslipp og forurensning av vassdrag.....	6
3.1.1 Hele fylket.....	6
3.1.2 Mjøsas nedbørsfelt.....	8
3.1.3 Nærområdet til Mjøsa.....	9
3.2 Mangler ved drift og anlegg som kan føre til forurensning av vassdrag.....	10
KAPITTEL 4: REAKSJON FRA FYLKESMANNEN.....	11
KAPITTEL 5: DISKUSJON.....	12
5.1 Årets kontroll.....	12
5.2 Problemer med deponering og ulovlig spreiring av gjødsel.....	12
5.3 Oppsummering og videre arbeid framover.....	13

VEDLEGG

SAMMENDRAG OG KONKLUSJON

Ved landbrukskontrollen i Oppland i 1987 er 190 gardsbruk besøkt. Resultatet viser at det er registrert utslipp fra 65% av de kontrollerte bruka, mens det er påvist forurensning fra 25% av bruka. Det er sendt ut pålegg om gjennomføring av større eller mindre utbedringer til 57% av brukerne.

Etter ti år med kontroll av landbruksforurensninger og oppfølging av disse sakene, er det nedslående at det fortsatt avdekkes så mange feil ved kontrollen. Den store andel mangler ved både førstegangskontroller og etterkontroller, viser at arbeidet har hatt liten effekt på brukernes holdning til forurensningsproblemet, og på vilje til å gjennomføre tiltak.

Vi antar at ei forklaring på det nedslående resultatet ligger i mangel på reaksjoner. Vi har derfor lagt opp til en strengere praksis med bruk av gebyr for å sikre gjennomføring av pålegg, og anmeldelse av mangelfull driftsoppfølging og slurv.

Vi tror også at et nærmere samarbeid mellom landbrukskontora og miljøvernavdelingen må etableres for å få redusert landbruksforurensningene.

KAPITTEL 1: INNLEIING

1.1 BAKGRUNN FOR LANDBRUKSKONTROLLEN

Silopressaft og gjødsel utgjør på de aller fleste gardsbruk en alvorlig forurensningsfare for vatn og vassdrag.

Forskrifter om silopressaft vart fastsatt av Miljøvern-departementet 10.06.82. Disse forskriftene gjelder for silo-anlegg hvor oppsamling, lagring og disponering av silopressaft kan føre til forurensning.

Forskriftene krever at silopressaft skal samles opp, lagres og disponeres sånn at den ikke fører til forurensning av vassdrag, eller av grunnvassforekomster som det knytter seg drikkevassinteresser til.

Forskrifter om lagring og spreining av husdyrgjødsel vart fastsatt av Miljøverndepartementet 25.01.80. Disse forskrifene gjelder for lagring og spreining av husdyrgjødsel som kan føre til forurensning av vassdrag, grunnvassforekomster som det knytter seg drikkevassinteresser til og sjøen, og for spreining av blautgjødsel på arealer i tilknytning til tettbebygd strøk når dette kan føre til vesentlige luktulempet.

Lager for husdyrgjødsel skal være innretta sånn at det ikke oppstår forurensning av vassdrag og grunnvassforekomster som det knytter seg drikkevassinteresser til. Husdyrgjødsel skal heller ikke tømmes i eller ved vassdrag sånn at forurensning oppstår.

Gardbrukeren er ansvarlig for at anlegg og drift er i samsvar med forskriftene, og fylkesmannen fører tilsyn med at dette blir oppfylt.

1.2 HENSIKT MED LANDBRUKSKONTROLLEN

Målet med landbrukskontrollen er å få redusert forurensninga fra punktkilder som følge av tekniske mangler og mangelfull drift. Punktkildene er silo-, gjødsel- og mjølkeromsanlegg.

Kontrollen skal også være holdningsskapende, og påvirke gardbrukerne til å drive et miljøvennlig landbruk.

Denne rapporten viser resultatet fra landbrukskontrollen 1987. I tillegg er problemer i forbindelse med spreining og deponering av gjødsel tatt opp i "diskusjon" (kap 5.2).

KAPITTEL 2: LANDBRUKSKONTROLLENS OPPLEGG

2.1 GJENNOMFØRING

Årets kontroll vart gjennomført i tida 18.06.87 til 06.08.87. Tre studenter fra landbrukshøgskolen på Ås vart engasjert til arbeidet. I tillegg deltok miljøvernavingens egne folk i noen grad.

Kontrollen vart på forhånd kunngjort i lokalpressa.

I forbindelse med "Prosjekt Mjøsa", vart nærområdet til Mjøsa gitt førsteprioritet under årets landbrukskontroll. Noen ukeverk vart imidlertid også avsatt i andre deler av fylket.

De fleste bruka som vart kontrollert for første gang (førstegangskontroller), var såkalte tilfeldige besøk. Dvs. at bruka vart besøkt uten at det på forhånd var påvist forurensning. Noen bruk vart imidlertid også kontrollert etter vassdragsbefaring. Gardsbruk hvor det tidligere var gitt pålegg om utbedringer, vart også kontrollert (etterkontroller). I tillegg vart en del bruk oppsøkt etter klager fra publikum og/eller henvendelser fra kommuner.

Dette var først og fremst en kontroll av siloanlegg, men gjødselanlegga vart også kontrollert når vi først var på bruka. Sommeren er imidlertid ikke det mest egnede tidspunkt å kontrollere avrenning fra gjødselkjellere på, da de stort sett inneholder lite gjødsel på denne tida av året.

2.2 OMFANG

2.2.1 HELE FYLKET

Oppland fylke består av 26 kommuner. 15 i Mjøsas nedbørsfelt og 11 i Vest-Oppland (Valdres, Land og Hadeland).

4300 av gardsbruka i fylket har silo, mens 6200 har husdyr.

I perioden 1979-1987 er omlag 25% av bruka med siloer kontrollert, mens 19% av husdyrbruka er kontrollert.

I 1987 vart det foretatt kontroll ved i alt 190 gardsbruk. 63% var førstegangskontroller, og 37% var etterkontroller.

Tabell 2.1 viser hvordan kontrollen vart fordelt på de enkelte kommuner.

2.2.2 MJØSAS NEDBØRSFELT

Mjøsas nedbørsfelt utgjør kommunene i nærområdet til Mjøsa og Gudbrandsdalen, i alt 15 kommuner.

3020 av gardsbruka i Mjøsas nedbørsfelt har silo, mens 3944 har husdyr.

I perioden 1979-1987 er omlag 20% av husdyrbruka i Mjøsas nedbørsfelt kontrollert.

I 1987 vart 145 gardsbruk i dette området kontrollert. 37% er etterkontroller, mens 63% er førstegangskontroller.

2.2.3 NÆROMRÅDET TIL MJØSA

Nærområdet utgjør de 6 nærmeste kommunene til Mjøsa: Gausdal, Øyer, Lillehammer, Gjøvik, Vestre Toten og Østre Toten.

1527 av gardsbruka i nærområdet til Mjøsa har silo, mens 1695 har husdyr.

I perioden 1979-1987 er omlag 30% av husdyrbruka i nærområdet kontrollert.

I forbindelse med "Prosjekt Mjøsa", vart nærområdet til Mjøsa gitt førsteprioritet under årets landbrukskontroll. 101 gardsbruk vart kontrollert. 60% var førstegangskontroller, mens 40% var etterkontroller.

2.3 BEFARING

Ved kontrollen vart det skilt mellom utslipp fra anlegget og forurensning av vassdrag.

Utslipp fra anlegget omfatter større og mindre lekkasjer og utslipp, som følge av tekniske mangler, slurv og uhell.

Utslipp blir registrert i langt større grad enn forurensning av vassdrag. Det er ofte vanskelig å se om utslippet fører til forurensning av vassdrag. Dette har sin årsak i bl.a. store avstander mellom anlegg og vassdrag, sånn at forurensningene ikke når fram til vassdraga umiddelbart. I tillegg kan tørkeperioder føre til at forurensningene blir holdt tilbake.

Tabell 2.1: Oversikt over kontrollvirksomheten 1987

KOMMUNE	NYKONTROLL	ETTERKONTROLL	TILSAMMEN
LILLEHAMMER	39	1	40
GJØVIK	14	11	25
DOVRE	7	2	9
LESJA	5	3	8
SKJÅK	4	2	6
LOM	2	0	2
VÅGÅ	2	3	5
NORD-FRON	9	0	9
SEL	2	3	5
SØR-FRON	0	0	0
RINGEBU	0	0	0
ØYER	1	0	1
GAUSDAL	7	11	18
ØSTRE TOTEN	0	17	17
VESTRE TOTEN	0	0	0
JEVNAKER	2	1	3
LUNNER	5	2	7
GRAN	6	4	10
SØNDRE LAND	0	1	1
NORDRE LAND	4	1	5
SØR-AURDAL	5	4	9
ETNEDAL	0	0	0
NORD-AURDAL	3	0	3
VESTRE SLIDRE	0	0	0
ØYSTRE SLIDRE	3	4	7
VANG	0	0	0
	120	70	190

KAPITTEL 3: RESULTATER

3.1 UTSLIPP OG FORURENSNING AV VASSDRAG

3.1.1 HELE FYLKET

Tabell 3.1: Resultatet fra årets kontroll - kommunevis

KOMMUNE	UTSLIPP FRA ANLEGGET			FORURENSNING AV VASSDRAG			ANTALL KONTR.
	PAVIST	SANN-SYNLIG	IKKE PAVIST	PAVIST	SANN-SYNLIG	IKKE PAVIST	
LILLEHAMMER	26	1	13	10	4	26	40
GJØVIK	18	2	5	5	6	14	25
DOVRE	2	0	7	1	0	8	9
LESJA	5	0	3	3	2	3	8
SKJAK	5	0	1	2	0	4	6
LOM	2	0	0	0	1	1	2
VÅGA	3	0	2	2	1	2	5
NORD-FRON	6	2	1	1	1	7	9
SEL	4	0	1	2	0	3	5
SØR-FRON	0	0	0	0	0	0	0
RINGEBU	0	0	0	0	0	0	0
ØYER	0	0	1	0	0	1	1
GAUSDAL	13	1	4	6	4	8	18
ØSTRE TOTEN	5	1	11	3	2	12	17
VESTRE TOTEN	0	0	0	0	0	0	0
JEVNAKER	2	0	1	1	0	2	3
LUNNER	5	0	2	2	0	5	7
GRAN	7	0	3	1	1	8	10
SØNDRE LAND	1	0	0	1	0	0	1
NORDRE LAND	5	0	0	3	1	1	5
SØR-AURDAL	5	1	3	3	0	6	9
ETNEDAL	0	0	0	0	0	0	0
NORD-AURDAL	3	0	0	2	0	1	3
VESTRE SLIDRE	0	0	0	0	0	0	0
ØYSTRE SLIDRE	6	0	1	0	3	4	7
VANG	0	0	0	0	0	0	0
	123	8	59	48	26	116	190

Tabell 3.2: Resultatet fra kontrollen de siste tre åra

	Utslipp fra anlegget			Forurensning av vassdrag		
	1985	1986	1987	1985	1986	1987
påvist	48 %	46 %	65 %	25 %	8 %	25 %
sannsynlig	11 %	5 %	4 %	13 %	14 %	14 %
ikke påvist	41 %	49 %	31 %	62 %	78 %	61 %
	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabell 3.3: Førstegangskontrollerte og etterkontrollerte bruk - 1987

Forurensning av vassdrag	Førstegangskontrollerte bruk	Etterkontrollerte bruk
påvist	22 %	30 %
sannsynlig	12 %	17 %
ikke påvist	66 %	53 %
	100 %	100 %

3.1.2 MJØSAS NEDBØRSFELT

Tabell 3.4: Kontrollresultatet 1987

	Utslipp fra anlegget	Forurensning av vassdrag
påvist	61 %	24 %
sannsynlig	5 %	15 %
ikke påvist	34 %	61 %
	100 %	100 %

Tabell 3.5: Førstegangskontrollerte og etterkontrollerte bruk - 1987

Forurensning av vassdrag	Førstegangskontrollerte bruk	Etterkontrollerte bruk
påvist	20 %	32 %
sannsynlig	12 %	19 %
ikke påvist	68 %	49 %
	100 %	100 %

3.1.3 NÆROMRÅDET TIL MJØSA

Tabell 3.6: Kontrollresultatet 1987

	Utslipp fra anlegget	Forurensning av vassdrag
påvist	61 %	24 %
sannsynlig	5 %	16 %
ikke påvist	34 %	60 %
	100 %	100 %

Tabell 3.7: Førstegangskontrollerte og etterkontrollerte bruk - 1987

Forurensning av vassdrag	Førstegangskontrollerte bruk	Etterkontrollerte bruk
påvist	18 %	22 %
sannsynlig	15 %	13 %
ikke påvist	67 %	65 %
	100 %	100 %

3.2 MANGLER VED DRIFT OG ANLEGG SOM KAN FØRE TIL FORURENSNING AV VASSDRAG

Tabell 3.8: Oversikt over registrerte mangler ved anlegga

	Type mangel	antall observerte manglerr *	% av mangler **	% av kontrollerte bruk ***
Siloanlegg	Oppsamlingsanlegg mangler	28	11.7	14.7
	Pumpekum mangler	5	2.1	2.6
	Lekkasje fra siloer	67	28.0	35.3
	Lekkasje fra rør	19	7.9	10.0
	Lekkasje fra pumpekum	12	5.0	6.3
	Lekkasje fra gjødselkjeller benytta som pressaftlager	5	2.1	2.6
	Lekkasje fra tankvogn Pumpesvikt	3	1.3	1.6
		7	2.9	3.7
Gjødselanlegg	Gjødselkjeller mangler	3	1.3	1.6
	Lekkasje fra port	25	10.5	13.2
	Lekkasje fra golv/vegger	16	6.7	8.4
Drift	Pumpekum rent over	10	4.2	5.3
	Pumpe ikke montert	10	4.2	5.3
	Stikkontakt ikke i	2	0.8	1.1
	Tankvogn rent over	6	2.5	3.2
	Dårlig spreiring av silopressaft	4	1.7	2.1
	Plansilo for nær bekk	1	0.4	0.5
	Gjødselkjeller rent over	1	0.4	0.5
	Gjødselport mangler	4	1.7	2.1
	Gjødselport åpen	4	1.7	2.1
	Oppsamlingsanlegg for mjølkeromsavløp mangler	7	2.9	3.7
	Totalt		239	100.0

* Antall mangler registrert ved kontrollen. Det kan være flere ved hvert bruk.

** Fordeling av mangler på ulike feilgrupper.

*** Feiltype fordelt på alle kontrollerte bruk.

KAPITTEL 4: REAKSJON FRA FYLKESMANNEN

På grunnlag av skjemaene som vart fylt ut ved kontrollen, vart det skrevet befaringsrapporter som vart sendt ut til gardbrukerne med gjenpart til landbrukskontoret i kommunen og fylkeslandbrukskontoret.

De brukerne som mottok befaringsrapporter hvor det var påpekt mangler, fikk tre ukers frist til å komme med eventuelle kommentarer om hva vedkommende hadde tenkt å gjøre med dette.

Deretter vart det gitt pålegg om utbedringer med tidsfrister til de fleste av brukerne som hadde mangler ved anlegga sine. I enkelte alvorlige tilfeller vart det gitt pålegg direkte. Det vart også gitt noen pålegg som inneholdt melding om gebyr som forfaller til betaling dersom fristen ikke blir overholdt.

Brukerne vart henvist til landbrukskontoret i kommunen for rettleiing og planlegging av nødvendige utbedringstiltak. Ved store utbedringer vart det krevd at landbrukskontoret skal godkjenne anlegget før det blir tatt i bruk på nytt.

Tabell 4.1 inneholder ei oversikt over antallet av ulike typer reaksjoner som vart gitt fra Fylkesmannen i 1987.

Tabell 4.1: Reaksjon fra Fylkesmannen

Reaksjon	Antall	%
Befaringsrapporter uten påpekte mangler	42	22
Befaringsrapporter med påpekte små mangler, men som ikke er fulgt opp med pålegg	40	21
Pålegg om utbedringstiltak	102	54
Pålegg med varsel om gebyr	6	3
Anmeldt til politiet	0	0
Totalt	190	100

KAPITTEL 5: DISKUSJON

5.1 ÅRETS KONTROLL

Resultatet (tabell 3.2) viser at det i 1987 er registrert utslipp fra silo og/eller gjødselelanlegget på 65% av alle kontrollerte gardsbruk. Dette er ei økning i forhold til forrige to års registreringer hvor utslippsprosenten lå på hhv 48% og 46%.

Det er samtidig registrert forurensning av vassdrag fra 25% av alle kontrollerte bruk. I 1985 og 1986 lå dette nivået på hhv 25% og 8%.

På tross av den mediedekning som forurensningssituasjonen i Mjøsa har fått i de senere åra, ser det ikke ut til at gardbrukerne i Mjøsas nærrområde og nedbørsfelt har skjerpa seg spesielt i forhold til brukerne ellers i fylket. Det er ingen synbar forskjell mellom resultatet i Mjøsas nærrområde/-nedslagsfelt og resten av fylket.

Hovedårsaken til forurensning fra siloene er lekkasjer i overgangen mellom botn og vegg i silokummene (tabell 3.8). Når det gjelder gjødselekjellere er det flest lekkasjer fra portene, sjøl om det også er observert en god del lekkasjer fra vegger og golv. Oppsamlingsanlegg for silopressaft mangler ved hele 15% av alle kontrollerte bruk. Av andre vanlige mangler ved drifta kan det nevnes pumpekum som har rent over og pumpe som ikke er montert.

Resultatet viser at det er flere etterkontrollerte enn førstegangskontrollerte bruk som forurenser vassdrag (tabell 3.3). Årsaken til dette kan være at lekkasjen i anlegget er vanskelig å oppspore, eller slendrian fra brukerens side til å følge opp pålegget som er gitt. For ofte er årsaken sistnevnte.

På grunn av at resultatet av etterkontrollene er såpass dårlig, har vi i 1987 benytta gebyr i større grad enn tidligere. 3% av de kontrollerte brukerne har fått varsel om gebyr, som vil bli krevd inn hvis anlegga ikke svarer til forskriftene før neste silolegging starter. Dette dreier seg hovedsaklig om brukere som er besøkt år etter år, og som ikke har fulgt opp de pålegga som er gitt. Foruten disse fikk 54% av brukerne pålegg om utbedring eller bedring av drift av anlegga.

5.2 PROBLEMER MED DEPONERING OG ULOVLIG SPREIING AV GJØDSEL

Den årlige kontrollen tar for seg utslipp og lekkasjer fra silo- og gjødselekjellere. I tillegg mottar vi også en rekke henvendelser fra publikum og kommuner om ulovlig spreiring og deponering av husdyrgjødsel.

Meldingene blir prioritert høgt av miljøvernavdelinga, og vi foretar en rekke befaringer gjennom hele året i denne

forbindelse.

Fortsatt forekommer en del deponering og ulovlig spreiing av husdyrgjødsel. En Årsak til dette er at reaksjonen fra vår side sjelden har stått i forhold til alvoret i mange av disse sakene, da vi ikke har benytta gebyr eller anmeldelse som virkemiddel.

5.3 OPPSUMMERING OG VIDERE ARBEID FRAMOVER

Etter ti år med kontroll av landbruksforurensninger og oppfølging av disse sakene, ser det ut til at arbeidet har hatt liten generell preventiv effekt. I tillegg har utførelsa av pålagte utbedringer vært altfor dårlig.

Det kan være mange årsaker til at vi ikke har greid å stoppe utslippa fra silo- og gjødselkjellere. Vi har nå hatt silo-forskriftene med tilhørende tekniske retningslinjer i mange år. Dette burde være et tilstrekkelig grunnlag for å fasinlegge og utføre brukbare løsninger. Når dette har svikta, må både planleggere, brukere og kontrollmyndigheter ta sin del av skylda.

Ved kontrollene ser vi mange utilstrekkelige og halvgjorte løsninger. Materialvalg og kvalitet på arbeidet er også ofte dårlig. Vi innser at strengere reaksjoner på sånne observasjoner ville ha bidratt til å skjerpe holdningen. Så lenge det ikke har andre konsekvenser for brukeren enn at det kommer et nytt påleggsbrev neste år, er det ikke rart at de ofte omfattende og kostbare arbeider som er nødvendige for å stanse utslippa blir nedprioritert i forhold til andre og mer inntektsbringende oppgaver.

Forurensningsloven med forskrifter gir heimel for bruk av effektive virkemidler. Gebyr er effektivt for å få utbedringer gjennomført innen fastsatte frister. Anmeldelse har en god preventiv virkning for å unngå at forurensning skjer på grunn av bevisste utslipp, gjødseldumping eller slurv. I Oppland har vi i svært liten grad gjort bruk av disse virkemidlene for å få nødvendige tiltak gjennomført. Dette kan være en del av årsaka til mangelfullt resultat av kontrollarbeidet.

Vi får stadig bemerkninger ute blant publikum om at vi nå må sørge for at landbruksforurensningene blir tatt alvorlig. De fleste bønder og ansatte i landbruksetatene er også enig i at det må settes sterkere virkemidler bak for å få bukt med manglende oppfølging av pålegg og slurv i driften.

Det eneste året vi i vesentlig grad har gjort bruk av virkemidler var i 1980. Fram til da var det anledning til å holde tilbake silotilskott på bruk som forårsaka betydelig forurensning. Vi foreslo å holde tilbake tilskottene på flere bruk dette året. Uten at det skal trekkes for bastante konklusjoner av et års praksis, er det verd å merke seg at i påfølgende år (1981) var feilprosenten lågere enn den noen gang har vært.

Konklusjonen en må trekke av de erfaringer vi har fått med

landbrukskontrollen, er at vi etter mange års betydelig innsats for å bekjempe landbruksforurensningene har fått en beskjeden effekt. Både vår og andres erfaring er at bruk av sterkere virkemidler vil være et tiltak som kan gi et bedre resultat av kontrollarbeidet.

Den generelt skjerpene holdningen til miljøkriminalitet som kommer fram i rundskriv fra riksadvokaten, tilsier at også fylkesmannen følger opp med reaksjoner. SFT reagerer også strengere enn før på ulovlige forurensninger.

Næringsorganisasjonene har stor tillit hos den enkelte bruker. Det vil derfor være til stor gagn for saken at organisasjonene er aktive i å påvirke bøndene til å drive et mer miljøvennlig landbruk. Informasjonsutvalget og studiearbeidet som er satt i gang i tilknytning til handlingsplanen mot landbruksforurensning, er svært positiv og bør føres videre ut over 3-års perioden 1987-89.

En mer offensiv holdning fra landbrukskontoras side for å planlegge utbedringer og unngå gjødselsspreiing utenom vekstsesongen, er avgjørende for å løse disse problemene. Landbrukskontora og fylkesmannen bør i større grad foreta befaringer sammen.

Nærmere 40% av bruka vi besøker er etterkontroller. I og med at det er landbruksmyndighetene som planlegger de utbedringene vi pålegger brukerne, vil det også være naturlig at landbrukskontora foretar etterkontrollene. De bør være de nærmeste til å påse at arbeidet er utført i henhold til planen. Dette vil frigjøre ressurser hos fylkesmannen, som istedet kan brukes på kontroll av nye bruk.

Det må etableres bedre samarbeidsrutiner mellom landbrukskontora og miljøvern avdelingene for håndtering av disse oppgavene.

Av vedlagte notat framkommer de kontroll- og samarbeidsrutiner med landbrukskontora som vi har lagt opp til inneværende år.

FYLKESMANNEN I OPPLAND
Miljøvern avdelingen

Dokumentnavn: MD-KONTROLL
Lhmr. 02.10.1987
Ark.: 731.15 MD/ekn

**FORSLAG TIL KONTROLLRUTINER OG REAKSJONSMÅTER VED LANDBRUKS-
KONTROLL OG ANDRE AKUTTE FORURENSNINGSSAKER**

Bruk av kontrollskjema

Ved kontroll på gardsbruk fylles kontrollskjema ut så langt det passer for faktiske opplysninger. Om mulig sørges det for å få brukerens kvittering for mottatt kontrollskjema. Kopi av skjema leveres bruker.

Ytterligere kommentarer og skisse for saksbehandlingen påføres skjemaets bakside.

Rekasjonsmåter

1. Mindre og lett synlige tekniske mangler som gir forurensning eller fare for forurensning.
 - Ved 1. gangs kontroll:
Spesifisert pålegg med tidsfrist sendes direkte på bakgrunn av befarings og den orientering (forhåndsvarsel) brukeren har fått ved besøket.
 - Ved etterkontroll og gjentatte kontroller:
Viser etterkontroll at pålegg ikke er tilfredsstillende utført gjentas pålegget med ny frist og gebyr som forfaller ved overtredelse av fristen.
2. Store tekniske mangler, f.eks. manglende oppsamlingsanlegg eller store lekkasjer som gir forurensning eller stor fare for forurensning, og hvor det er nødvendig med planlegging og veiledning fra landbruksetaten.
 - Ved 1. gangs kontroll:
Generelt pålegg med krav om utarbeidelse av plan og tidsfrist for utførelse av anlegget sendes bruker.
 - Ved etterkontroll og gjentatte kontroller:
Viser etterkontroll at pålegg ikke er tilfredsstillende utført gjentas pålegget med ny tidsfrist og fastsetting av gebyr som forfaller ved overtredelse av fristen.
 - Ved alvorlig forurensning på grunn av tekniske mangler, uten at tiltaket er gjennomført vurderes det å anmelde saken til politiet. Miljøvernleder og fylkesmann varsles i slike saker for evt. befarings.

3. Mangelfull drift og vedlikehold av anlegg (slurv) som medfører alvorlig forurensning eller stor fare for at forurensning vil oppstå. Miljøvernleder og fylkesmann varsles i slike saker for evt. befaring.

- Når forurensningen har pågått en tid eller det har skjedd bevisst dumping av gjødsel eller avfall og den ansvarlige åpenbart må ha vært klar over forholdet meldes saken til politiet.
- Behovet for strakstiltak for å stanse forurensning vurderes, jf. forurensningsloven § 7 og § 74 om umiddelbar gjennomføring.
- Videre utformes generelt forslag til pålegg om planlegging og tidsfrist for utførelse av permanent anlegg. Det fastsettes gebyr som forfaller ved overtredelse av fristen.

Samarbeidsrutiner med landbruksetaten i påleggssaker

- Ved pålegg som krever spesielt kompliserte eller kostbare tiltak tas det kontakt med fylkeslandbrukskontoret før pålegget gis.
- I slike saker gir Fylkeslandbrukskontoret melding til fylkesmannen om utsendte planer, tidsfrister og ferdiggodkjente prosjekter.
- Fylkeslandbrukskontor og landbrukskontoret får kopi av alle pålegg.

Saksbehandlingsrutiner

- Miljøvernleder behandler landbrukssaker etter fullmakt.
- I saker hvor det foreslås anmeldelse til politiet eller omfattende strakstiltak er nødvendig varsles miljøvernleder og fylkesmann for eventuell befaring som må skje raskt.

Anmeldelse må skje snarest mulig etter kontroll, og om mulig før eventuelle strakstiltak gjennomføres.

Den ansvarlige varsles før anmeldelse går til politiet.

- Kravet om forhåndsvarsel om pålegg ivaretas ved kontroller og kopi av registreringsskjemaer til brukeren. I spesielle saker vurderes behovet for skriftlig varsel med kort frist for uttalelse.
- Alle pålegg gis med vanlig klageadgang.